

ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE KASZĚBSKÒ-PÒMÒRSCZĚ ZRZESZENIE

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego za rok 2018

Gdańsk 2019

[Handwritten signatures in blue ink]

[Handwritten signature: D. Proch]

SPIS TREŚCI:

I. INFORMACJE OGÓLNE	str. 3
II. DZIAŁANIA W ZWIĄZKU Z OBCHODAMI ROKU 2018 - ROKU FRANCISZKA KRĘCKIEGO	str. 5
III. DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA ROZWOJU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ	str. 10
IV. DZIAŁANIA PODJĘTE W OBSZARZE KULTURY	str. 15
V. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	str. 22
VI. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ ORGANIZACYJNĄ	str. 26

[Handwritten signatures and initials in blue ink]
D. Proch
2

I. INFORMACJE OGÓLNE

Nazwa stowarzyszenia: ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
Adres: 80-837 GDAŃSK, UL. STRAGANIARSKA 20-23
Numer KRS: 0000228279
Numer REGON: 000808819
Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 23.02.2005 r.

Cele statutowe Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (ZKP):

- 1) rozbudzanie szerokiej inicjatywy dla wszechstronnego rozwoju, kulturowego, społecznego i gospodarczego Kaszub, Kociewia, Borów i całego Pomorza,
- 2) kształtowanie demokratycznych stosunków w życiu regionu,
- 3) rozwijanie kaszubsko-pomorskiej myśli społecznej i politycznej,
- 4) kultywowanie i rozwijanie specyfiki kulturowej Kaszub, Kociewia, Borów i całego Pomorza,
- 5) dbałość o zachowanie walorów środowiska naturalnego.
- 6) szerzenie w społeczeństwie (szczególnie wśród młodzieży) znajomości tradycji kaszubsko-pomorskich.

Do osiągnięcia powyższych celów ZKP dąży poprzez:

- 1) pielęgnowanie oraz rozwijanie języka kaszubskiego i dialektów pomorskich,
- 2) wskazywanie potrzeb z zakresu gospodarki, oświaty i kultury oraz życia społecznego, opracowywanie wniosków i opinii,
- 3) prowadzenie działalności związanej z tworzeniem, popularyzacją wartości regionalnych,
- 4) inicjowanie i prowadzenie różnorodnej działalności gospodarczej i pozagospodarczej,
- 5) inicjowanie i organizowanie konferencji, seminariów, szkoleń i obozów,
- 6) prowadzenie działalności klubowej,
- 7) udzielanie członkom porad i pomocy,
- 8) współdziałanie z innymi organizacjami i instytucjami w kraju i poza krajem,
- 9) rozwijanie kontaktów z emigracją kaszubsko-pomorską,
- 10) prowadzenie instytucji oświatowo-wychowawczych i kulturalnych oraz instytucji działających w zakresie ochrony środowiska, turystyki i krajoznawstwa.

Władze naczelne ZKP

Władzami naczelnymi Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (ZKP) są: Zjazd Delegatów, Rada Naczelna (RN, władza uchwałodawcza); Zarząd Główny (ZG, organ zarządzający); Główna Komisja Rewizyjna (GKR, organ kontroli) i Sąd Koleżeński. Wszystkie funkcje w organach zarządzających ZKP pełnione są społecznie.

3

Posiedzenia władz statutowych ZKP

W okresie sprawozdawczym Rada Naczelna spotkała się 4-krotnie. odbyło się 9 posiedzeń Zarządu Głównego.

Dane dotyczące członków Zarządu Głównego ZKP:

Lp.	IMIĘ I NAZWISKO	FUNKCJA
1.	Edmund Wittbrodt	Prezes
2.	Stanisław Kobus	Wiceprezes
3.	Danuta Pioch	Wiceprezes
4.	Łukasz Grzędzicki	Wiceprezes
5.	Michał Kargul	Wiceprezes
6.	Danuta Tocke	Sekretarz
7.	Edmund Żmuda-Trzebiatowski	Skarbnik
8.	Józef Belgrau	Członek Zarządu Głównego
9.	Tomasz Damaszk	Członek Zarządu Głównego
10.	Kazimierz Formela	Członek Zarządu Głównego
11.	Lilianna Grosz	Członek Zarządu Głównego
12.	Radosław Kamiński	Członek Zarządu Głównego
13.	Łukasz Richert	Członek Zarządu Głównego
14.	Bożena Ugowska	Członek Zarządu Głównego
15.	Paweł Wajlonis	Członek Zarządu Głównego

Dane dotyczące członków Głównej Komisji Rewizyjnej:

Lp.	IMIĘ I NAZWISKO	FUNKCJA
1.	Zbigniew Fitas	Przewodniczący
2.	Włodzimierz Bronk	Członek
3.	Jacek Cisowski	Członek
4.	Anna Derra	Członek
5.	Ewa Głombiewska	Członek
6.	Tadeusz Hein	Członek
7.	Elżbieta Kowalewska	Członek
8.	Jan Kreft	Członek
9.	Włodzimierz Łangowski	Członek
10.	Jerzy Nacel	Członek
11.	Mieczysław Piankowski	Członek
12.	Genowefa Zasada	Członek

D. Pioch
4

Oddziały i członkowie ZKP

Stowarzyszenie działa od 1956 roku. Zasięgiem działalności obejmuje przede wszystkim województwo pomorskie, ale też zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie i mazowieckie. W 2018 roku w ramach ZKP funkcjonowało 70 oddziałów terenowych. W 2018 roku liczba członków ZKP wynosiła 6368, przyjęto 187 osób, a z listy członków skreślono 89 osób. 26 oddziałów ZKP posiada osobowość prawną, a 43 oddziały ZKP posiadają sztandar.

Sztandar

Opiekunem sztandaru ZKP w 2018 roku był Pan Brunon Cirocki, który nie pobierał z tego tytułu żadnej gratyfikacji ani zwrotu kosztów dojazdu.

Pracownicy Biura ZKP

W okresie sprawozdawczym w Biurze Zarządu Głównego pracowały następujące osoby:

1. Łukasz Richert – Dyrektor Biura,
2. Anna Dunst – Dyrektor Wydawnictwa ZKP,
3. Sylwia Dobilis – Asystentka Zarządu Głównego ZKP,
4. Krystyna Sulicka – Specjalista ds. rozliczeń,
5. Lucyna Radzimińska – Specjalista ds. edukacji,
6. Krystyna Kuziemska – utrzymanie czystości w Domu Kaszubskim,
7. Paweł Wiczyński – Specjalista ds. projektów ,
8. Sławomir Lewandowski – Redaktor Naczelny miesięcznika „Pomerania”,
9. Bogumiła Cirocka – Zastępca Redaktora Naczelnego miesięcznika „Pomerania”.

Plan Pracy Zarządu Głównego ZKP

Plan Pracy Zarządu Głównego, został przyjęty podczas posiedzenia Rady Naczelnej w dnia 10 marca 2018 roku w Gdyni. Wszystkie założone zadania w ramach planu pracy zostały wykonane. W dalszych punktach sprawozdania (II, III i IV) wybrane zadania zostały szerzej opisane.

I. Działania statutowe ogólnozrzeszeniowe

L.P.	Nazwa zadania	Osoba odpowiedzialna	Termin	Uwagi.
1.	Rada Języka Kaszubskiego	Danuta Pioch, Bożena Ugowska, Lucyna Radzimińska	Cały rok	
2.	Rok Franciszka Kręckiego	Łukasz Grzędzicki Łukasz Richert	Cały rok	

3.	Zespół orzekający o znajomości języka kaszubskiego	Danuta Pioch, Bożena Ugowska, Lucyna Radzimińska	Cały rok	
4.	Wydawanie miesięcznika Pomerania	Sławomir Lewandowski	Cały rok	11 numerów,
5.	Kaszubska Gwiazdka 2018 – VI edycja	Łukasz Richert	20 styczeń	Kartuskie Centrum Kultury ZKP O/Kartuzy
6.	98. rocznica Zaślubin Polski z Morzem	Danuta Tocke	10 lutego	ZKP O/Puck
7.	IV Areopag pelpliński	Łukasz Grzędzicki Michał Kargul	24,25 lutego	ZKP O/Pelplin
8.	V Regionalna Bitwa Kulinarna	Łukasz Richert	3 marca	ZKP O/Krokowa
9.	III Aktywne Kaszuby	Łukasz Richert Lucyna Radzimińska	16 marca	Stowarzyszenie Trefl Pomorze Ergo Arena
10.	15. Dzień Jedności Kaszubów w Kosakowie – bicie rekordu w jednoczesnej grze na akordeonach	Edmund Wittbrodt Łukasz Richert	18 marca	Gmina Kosakowo ZKP O/Dębogórze-Kosakowo
11.	XXXI Konkurs Wiedzy o Pomorzu	KS Pomorania Michał Kargul	24 marca	Zespół ds. młodych
12.	Czytanie Remusa	Stanisław Kobus	15 kwietnia	ZKP O/Brusy
13.	Warsztaty dla młodzieży Remusowa Kara	KS Pomorania Łukasz Richert	Kwiecień	Wdzydze
14.	X Pomorski Kongres Obywatelski-partnerstwo	Michał Kargul Paweł Wajlonis	Kwiecień	
15.	XLVII Konkursu Prozy i Poezji Kaszubskiej Rodnô Mòwa	Danuta Pioch, Bożena Ugowska	Maj	Gmina Chmielno
16.	Dzień Kaszubski	Łukasz Grzędzicki	maj	ZKP O/Szczecin

6

	w Szczecinie	Ryszard Stoltmann		
17.	Konferencje dla nauczycieli języka kaszubskiego	Danuta Pioch, Bożena Ugowska Lucyna Radziwińska	wiosna, jesień	Konferencje dla nauczycieli języka kaszubskiego
18.	Spotkania piszących po kaszubsku	Sławomir Lewandowski Dariusz Majkowski	wiosna, jesień	Redakcja miesięcznika „Pomerania”
19.	IV Letnia Szkoła Języka i Kultury Kaszubskiej	Łukasz Grzędzicki	2 - 14 lipca	
20.	Morska pielgrzymka rybaków na odpust św. Piotra i Pawła	Danuta Tocke	30 czerwca	ZKP O/Puck
21.	IV Odpust Kaszubski na św. Górze koło Polanowa	Kazimierz Formela	Czerwiec	ZKP O/Koszalin Zespół ds. kościoła
22.	Święto Dziękczynienia w Warszawie	Kazimierz Formela	3 czerwca	Zespół ds. kościoła
23.	VIII edycja Akademii Bajki Kaszubskiej	Łukasz Richert	Czerwiec, wrzesień	Puck, Kościerzyna
24.	XX Zjazd Kaszubów w Luzinie	Edmund Wittbrodt Łukasz Richert	7 lipca	Gmina Luzino ZKP O/Luzino
25.	XXXX Kaszëbsczé Bôtë Pod Żôglama	Łukasz Richert	29 lipca	ZKP O/Władysławowo
26.	Walne Plachandry - Kociewie 2018	Tomasz Damaszk Michał Kargul	25 sierpnia	Kociewskie oddziały ZKP
27.	Plener Artystów Ludowych Pomorza	Tomasz Damaszk	sierpień	ZKP O/Zblewo
28.	XXXI Turniej Gawędziarzy Ludowych Kaszub i Kociewia	Stanisław Kobus	sierpień	ZKP O/Karsin-Wiele
29.	XVII Dyktando Kaszubskie w Kolbudach	Danuta Pioch, Bożena Ugowska, Lucyna Radziwińska	8 listopada	ZKP O/Kolbudy

D. Pioch
 P. Pioch

II. Działania wydawnicze

L.P.	Nazwa zadania	Osoba odpowiedzialna	Termin	Uwagi
30.	Vademecum kaszubskie (V) Współczesna kultura kaszubska	Anna Dunst, Tomasz Fopke, Katarzyna Kulikowska	Cały rok	
31.	Wydanie Księgi Liczb w języku kaszubskim	Danuta Pioch Anna Dunst	kwiecień	
32.	Historyczno-kulturowa mapa ścienna	Łukasz Richert Michał Kargul	Cały rok	
33.	Podręcznik dla szkoły podstawowej, Emilia Maszke	Lucyna Radzimińska	Cały rok	MEN
34.	Geografia Kaszub dr J. Mordawski	Lucyna Radzimińska	Cały rok	MEN
35.	Teki Kociewskie nr 12	Michał Kargul	Cały rok	
36.	XXXII Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Mieczysława Stryjewskiego	Anna Dunst	Październik, listopad	ZKP O/Lębork

III. Działania pozostałe

L.P.	Nazwa zadania	Osoba odpowiedzialna	Termin	Uwagi
37.	Kaszubi na Jarmarku Dominikańskim w Gdańsku	Łukasz Richert,	Lipiec/sierpień	
38.	Zrzeszenie na Open'er Festival	Łukasz Richert, KS Pomorania	Lipiec	
39.	Kaszubska Piesza Pielgrzymka Hel-Swarzewo-Szybark-Jasna Góra - Częstochowa	Kazimierz Formela, Ks. Jan Perszon	Lipiec	Zespół ds. kościoła

D. Pioch

II. DZIAŁANIA W ZWIĄZKU Z OBCHODAMI ROKU 2018 - ROKU FRANCISZKA KRĘCKIEGO

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie postanowiło uczcić Franciszka Kręckiego, ustanawiając go patronem roku 2018. W obchody włączyły się oddziały ZKP, samorządy oraz instytucje kultury, szczególnie w miejscach, gdzie działał lub był patronem.

Franciszek Kręcki był doktorem praw, jednym z przywódców ruchu młodokaszubskiego, publicystą, ps. Bobrius, zaraz po I wojnie światowej liderem Organizacji Wojskowej Pomorza przygotowującej powstanie na Kaszubach, działaczem kaszubsko-pomorskim w Gdańsku, inicjatorem i współzałożycielem harcerstwa polskiego w Wolnym Mieście Gdańsku.

Wydarzenia organizowane w ramach Roku dr. Franciszka Józefa Kręckiego:

- 16 marca w Ergo Arenie odbył się finał trzeciej edycji konkursu plastycznego, zatytułowanego *100-lecie odzyskania niepodległości Polski. Franciszek Kręcki – pomorski bohater Niepodległej*;
- 25 kwietnia w Szkole Podstawowej w Borzestowie odbyła się inauguracja Roku Franciszka Kręckiego wraz z uroczystością z okazji 135. rocznicy urodzin tego zasłużonego Młodokaszuby. W ramach wydarzenia odbył się konkurs wiedzy o Kaszubach oraz prelekcja dotycząca Patrona Roku.
- 10 maja w Widowiskowej Sali im. Lubomira Szopińskiego w Kościerzynie odbył się konkurs „Kaszubów droga do Niepodległej”. Tematyka wpisala się w obchody 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę oraz ustanowiony przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie „Rok Franciszka Kręckiego”.
- 13 października w Zespole Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego w Kolbudach odbyło się Dyktando Kaszubskie, podczas którego uczestnicy oraz przybyli goście mieli możliwość obejrzenia wystawy prac dotyczącej Franciszka Kręckiego oraz odzyskania Niepodległości.
- 17 listopada w dawnym Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku odbyło się posiedzenie Rady Naczelnej, podczas której prelekcję na temat publikacji „Doktor Franciszek Leon Kręcki” wygłosiła autorka książki – Elżbieta Grot

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie stworzyło mobilną **wystawę o Patronie Roku pt. „Franciszek Leon Kręcki – zapomniany bohater kaszubskiej drogi do Niepodległości”**, którego autorami są Radosław Kamiński oraz Łukasz Grzędzicki. Wydawnictwo Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego wydało również **książkę zatytułowaną „Doktor Franciszek Leon Kręcki”** autorstwa Elżbiety Grot, kierownik sopockiego oddziału Muzeum Stutthof.

W miesięczniku „Pomerania” w ciągu roku pojawiały się artykuły informujące o wydarzeniach związanych z rokiem Franciszka Kręckiego, scenariusze lekcji poświęconych Franciszkowi Kręckiemu oraz szersze informacje o aktywności społeczno-politycznej patrona roku.

III. DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA ROZWOJU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ

Działalność Rady Języka Kaszubskiego

Rada Języka Kaszubskiego w 2018 r. spotkała się na ośmiu posiedzeniach (w tym dwa dwudniowe) w Gdańsku, Wieżycy i Wejherowie. Członkowie Rady zajmowali się zagadnieniami systemowymi języka kaszubskiego m.in. problematyką fleksji kaszubskiej czy fonetyki. Dyskutowano również nad zagadnieniami związanymi z kaszubską kulturą materialną, duchową czy społeczną. Postanowienia w tym przedmiocie stanowią odpowiednie uchwały:

- 1) Uchwała w sprawie stosowania słownictwa związanego z terminami muzycznymi (N-P)
- 2) Uchwała w sprawie stosowania słownictwa związanego z terminologią biologiczną
- 3) Uchwała w sprawie słownictwa nazw obiektów fizjograficznych stosowanych przez GUGiK
- 4) Uchwała w sprawie stosowania słownictwa związanego z terminami historycznymi

Ponadto Rada rozstrzygała na bieżąco wątpliwości co do pisowni, gramatyki, ortografii, interpunkcji i nazewnictwa w języku kaszubskim, tłumaczeń, a także udzielała porad językowych nadesłanych przez różne instytucje, szkoły, firmy oraz osoby prywatne. Jedną z form działalności Rady Języka Kaszubskiego była konsultacja dotycząca poprawności językowej: nazw urzędowych, nazw miejscowych i fizjograficznych (m. in. nazw miejscowości) oraz szeroko rozumianej problematyki samorządowej. Członkowie Rady w 2018 roku kontynuowali prace nad opracowaniem nazw fizjograficznych w języku kaszubskim. Efektem tych prac jest wydany w 2018 r. *Polsko-kaszubski słownik nazw fizjograficznych*, który stanowi kontynuację, wydanego przez ZKP w 2017 r., *Polsko-kaszubskiego słownika nazw miejscowych*. Nazwy fizjograficzne zostały opracowane na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Powstała publikacja zawiera 3560 nazw fizjograficznych w języku kaszubskim. Członkowie Rady w ramach działalności konsultacyjno-doradczej, udzielali również odpowiedzi na zapytania, które wpłynęły za pośrednictwem internetowej poradni językowej. Rada pełniła nadzór językowy nad XVII Dyktandem Kaszubskim oraz brała czynny udział we wszystkich przedsięwzięciach związanych z nauką języka kaszubskiego, rozwijającą się w szybkim tempie w szkołach na Kaszubach. Podczas dwudniowego posiedzenia RJK odbyła się, z udziałem zaproszonych gości, dyskusja poświęcona działalności rady: doświadczeniom i perspektywom oraz konferencja pt. *Dochodzenie do niepodległości na Kaszubach*. Wszystkie wymienione uchwały i referaty zostały wydane w formie *Biuletynu Rady Języka Kaszubskiego 2018* w nakładzie 1000 egzemplarzy, w dwóch wersjach językowych. Publikacja została nieodpłatnie przekazana zainteresowanym (szkoły, instytucje naukowe, uczelnie wyższe, członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, biblioteki).

Promocja nauczania języka kaszubskiego

Zrzeszenie nieustannie prowadzi kampanię informacyjną dotyczącą wprowadzenia nauczania języka kaszubskiego w placówkach oświatowych. Przedstawiciele Zrzeszenia inicjowali spotkania informacyjne, zachęcając miejscowych władarzy oraz rodziców do wprowadzania zajęć z języka

10

kaszubskiego do oferty edukacyjnej lokalnych szkół. Efektem tych działań jest wzrost liczby dzieci uczących się języka kaszubskiego. Według danych Systemu Informacji Oświatowej na dzień 21 listopada 2017 r. w roku szkolnym 2017/2018 języka kaszubskiego uczyło się: w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych 521 dzieci, w szkole specjalnych 7 uczniów, w szkołach podstawowych 16396 uczniów, w szkołach gimnazjalnych i oddziałach gimnazjalnych 2016 uczniów, a szkołach ponadpodstawowych 1090 uczniów. W sumie liczba uczniów uczęszczających na zajęcia z języka kaszubskiego wyniosła 20030.

Etnofilologia kaszubska

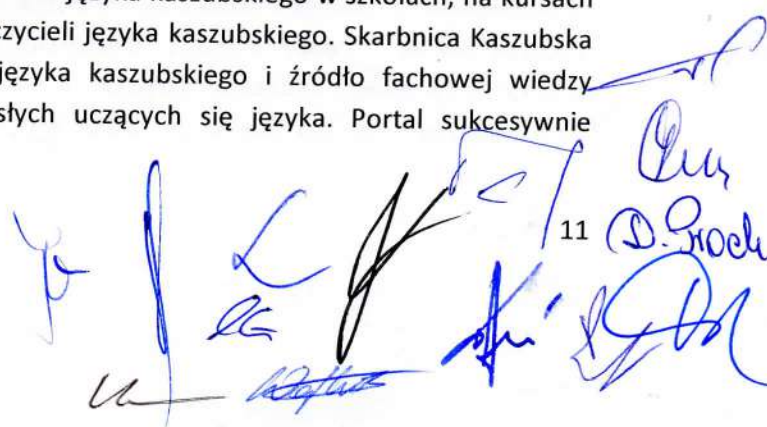
Etnofilologia kaszubska została uruchomiona na Uniwersytecie Gdańskim w 2014 roku. Był to efekt starań władz Wydziału Filologicznego, grona naukowców-kaszubistów oraz środowiska zrzeszeniowego. W roku akademickim 2018/2019 po raz piąty odbyła się rekrutacja na ten unikatowy w skali kraju kierunek. Niestety pierwsza oraz druga rejestracja nie przyniosła oczekiwanych ilościowych efektów, ponieważ zgłosiło się 21 osób, przy wymogu 25. Zgodnie z decyzją Rektora UG kierunek etnofilologia kaszubska nie został uruchomiony. Zostało wydane Oświadczenie Zarządu Głównego Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w sprawie braku zgody władz Uniwersytetu Gdańskiego na uruchomienie kierunku etnofilologia kaszubska w roku akademickich 2018/19, gdzie zapisano m.in. „Decyzja jest szkodliwa dla społeczności kaszubskiej, a naszym zdaniem także dla samego Uniwersytetu Gdańskiego, dla którego spawy kaszubskie były zawsze ważne. Środowisko kaszubskie zostaje pozbawione możliwości realizacji swoich podstawowych praw do kształcenia na poziomie wyższym. Kierunek powstał dzięki wieloletnim staraniom przedstawicieli różnych środowisk kaszubskich, w tym Zrzeszenia, a na uniwersytecie został uruchomiony w roku akademickim 2014/15. Wówczas także liczba kandydatów nie osiągnęła progu 25 osób, ale kierunek został uruchomiony. Na europejskich uczelniach kierunki podobne do naszego prowadzone są „nawet dla jednego studenta”. W sprawie otwarcia kierunku Zarząd Główny prowadził rozmowy z Rektorem Uniwersytetu Gdańskiego, prof. Jerzym Gwizdałą oraz Marszałkiem Województwa Pomorskiego, Mieczysławem Strukiem.

Skarbnica Kaszubska

Kaszubski portal edukacyjny, działający od 2011 roku, jest jedną z metod dbałości ZKP o zachowanie i rozwój języka kaszubskiego. Za jego pośrednictwem promujemy i wspieramy używanie języka kaszubskiego oraz upowszechniamy literaturę w języku kaszubskim wśród młodzieży i dorosłych. Portal jest również cennym elementem wspomagającym nauczanie języka kaszubskiego na wszystkich poziomach edukacji, począwszy od nauczania przedszkolnego, poprzez szkołę podstawową i średnią, po studia wyższe – etnofilologię kaszubską na Uniwersytecie Gdańskim oraz studia podyplomowe przygotowujące wykwalifikowane kadry nauczania języka kaszubskiego.

Portal udostępnia specjalnie wybrane informacje, źródła i materiały na temat języka, tradycji, historii oraz kultury kaszubskiej, będące cenną pomocą w nauce języka kaszubskiego w szkołach, na kursach językowych oraz studiach podyplomowych dla nauczycieli języka kaszubskiego. Skarbnica Kaszubska stanowi zbiór materiałów pomocnych w nauce języka kaszubskiego i źródło fachowej wiedzy dla nauczycieli, studentów, uczniów i osób dorosłych uczących się języka. Portal sukcesywnie

11

wzbogaca się o nowe materiały. Strona cieszy się sporym zainteresowaniem jak na wąskie grono nauczycieli języka kaszubskiego oraz osób uczących się tego języka. Z wyników odwiedzin poszczególnych działów największym zainteresowaniem cieszą się takie materiały przeznaczone dla nauczycieli, jak podręczniki, scenariusze oraz uchwały Biuletynu Rady Języka Kaszubskiego.

Konferencje metodyczne

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowiska nauczycielskiego, zorganizowało w 2018 roku, dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, 2 konferencje oraz seminarium dydaktyczno-metodyczne, poświęcone nauczaniu języka kaszubskiego. Konferencje i seminarium miały na celu pogłębienie wiedzy językowej oraz kulturalnej uczestników, co miało istotny wpływ na rozwijanie kreatywności i twórczości nauczycieli. Pierwsza konferencja zorganizowana przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie i Instytut Polonistyki AP odbyła się w kwietniu 2018 r. w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Spotkanie poświęcone było kaszubskiej literaturze, a konkretnie lekturom zawartym w nowej podstawie programowej dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych. W pierwszej części konferencji nauczyciele wysłuchali wykładu prof. Daniela Kalinowskiego o najnowszej literaturze dla dzieci i młodzieży. Temat literatury kontynuowała prof. Adela Kuik-Kalinowska, która przybliżyła literaturę kaszubską od 1989 r. pokazując możliwości interpretacyjne utworów zawartych w lekturach dla klas IV-VIII szkół podstawowych. Natomiast Felicja Baska-Borzyszkowska omówiła literaturę interpretowaną, analizowaną na lekcjach języka kaszubskiego w szkołach ponadpodstawowych, zwracając szczególną uwagę na zawarte w niej bogactwo treści i motywów. Po części wykładowej, regionaliści wzięli udział w przygotowanych dla nich warsztatach, które prowadzili autorzy książek dla najmłodszych: Tomasz Fopke, Janusz Mamelski oraz Marzena Dembek. Podczas warsztatów kaszubszy pedagodzy poznawali innowacyjne metody, pozwalające na uatrakcyjnienie lekcji języka kaszubskiego. We wrześniu 2018 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego odbyła się kolejna konferencja pt. *Muzea w dydaktyce języka kaszubskiego* zorganizowana przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie oraz Centrum Języka i Kultury Kaszubskiej w Instytucie Filologii Polskiej. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem. Spotkanie poświęcone było muzeom w dydaktyce szkolnej ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki nauczania języka kaszubskiego. Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać referatów plenarnych wygłoszonych m.in. przez: prof. Annę Kwaśniewską (Instytut Archeologii i Etnologii UG) *Muzeum jako przestrzeń edukacji*; dr Beatę Kapela-Bagińską (Instytut Filologii Polskiej UG) *Metoda przekładu intersemiotycznego a rozumienie tekstu*; dr Justynę Pomierską (Centrum Języka i Kultury Kaszubskiej UG) *Znaczenie nauki w terenie dla "języka kaszubskiego" jako przedmiotu*. Podczas drugiej części zatytułowanej *Archipelag Muzeów Pomorza* przedstawiciele poszczególnych muzeów opowiedzieli o skarbach ukrytych w ich placówkach, udowadniając, że czasy muzealnych wędrówek od gabloty do gabloty wyraźnie odeszły do lamusa. Dziś spotkanie z przeszłością przypomina bardziej ekscytującą podróż w czasie. Uczestnicy konferencji zapoznali się z bardzo bogatą i różnorodną ofertą edukacyjną następujących muzeów: Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie; Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izydora Gułgowskich we Wdzydzach; Muzeum Kaszubskie im. Franciszka Tredera w Kartuzach; Muzeum Gdańska; Muzeum Narodowe w Gdańsku; Muzeum Miasta Gdyni; Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku; Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni; Muzeum Wsi

12

Słowińskiej w Klukach; Muzeum Historyczno-Etnograficzne im. Juliana Rydzkowskiego w Chojnicach; Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku; Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie. W listopadzie 2018 r. odbyło się seminarium metodyczne poświęcone metodyce nauczania języka kaszubskiego w szkole ponadpodstawowej. Wykłady plenarne dotyczyły podstawy programowej oraz metod pracy w szkole ponadpodstawowej. Podczas listopadowego seminarium organizatorzy główny nacisk położyli na zajęcia warsztatowe skierowane do nauczycieli pracujących z uczniami starszymi. Warsztaty dotyczyły m.in. gramatyki, tłumaczeń, zasobów internetowych, lekcji muzealnych. Podczas warsztatów kaszubszy pedagodzy poznawali nowe, innowacyjne metody, pozwalające na uatrakcyjnienie lekcji języka kaszubskiego. Konferencje jak seminarium metodyczno-dydaktyczne, były inspirującymi spotkaniami nauczycieli-kaszubistów, pozwalającymi na wymianę cennych doświadczeń, a także na tworzenie nowych pomysłów. Podczas spotkań nauczyciele otrzymali materiały edukacyjne.

Zespół Orzekający o znajomości języka kaszubskiego działał w roku 2018 r. w oparciu o dwa regulaminy:

1/ *Regulamin egzaminu* przed Zespołem Orzekającym o znajomości języka kaszubskiego na potrzeby nauczania lub prowadzenia zajęć w szkołach i przedszkolach- zatwierdzony przez ZG ZKP na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2017 r.

2/ *Regulamin egzaminu* przed Zespołem Orzekającym o znajomości języka kaszubskiego na potrzeby osób zatrudnionych w jednostkach administracji publicznej i innych podmiotach oraz dla pozostałych zainteresowanych - zatwierdzony przez ZG ZKP na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2016 r.

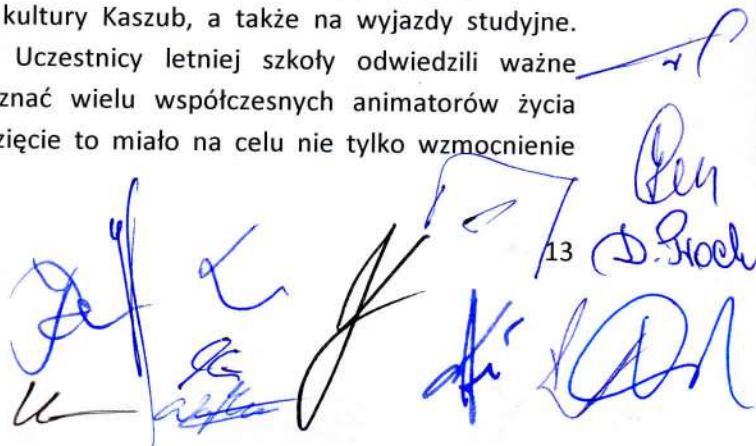
Zespół pracował w składzie: prof. Marek Cybulski – przewodniczący, członkowie: dr Małgorzata Klinkosz, Danuta Pioch, Wanda Lew-Kiedrowska, Bożena Ugowska, Tomasz Fopke, Iwona Makurat, Janusz Mamelski, Lucyna Radzimińska, Dariusz Majkowski. Zespół powołany został na mocy uchwały nr 2/2017 ZGZKP z dnia 22.04.2017 r.

W okresie od ostatniego sprawozdania przeprowadzono 3 egzaminy ze znajomości języka kaszubskiego, do których przystąpiło 58 osób, w tym 2 osoby nie uzyskały minimalnej punktacji i nie zdały egzaminu. Wystawiono 56 zaświadczeń, w tym 11 zaświadczeń ważnych 5 lat, 29 zaświadczeń ważnych 3 lata oraz 16 zaświadczeń ważnych 1 rok.

Letnia szkoła języka kaszubskiego, kultury i historii Kaszub

Od 2 do 14 lipca odbywała się w okolicach Szymbarka i Wieżycy Letnia szkoła języka kaszubskiego. Jej uczestnicy, którzy przyjechali z Pomorza, jak i spoza tego regionu, brali udział w intensywnym kursie języka kaszubskiego. Lekcje odbywały się od 8.30 do 13.30, zaś zajęcia z lektoratu prowadzili doświadczeni nauczyciele języka kaszubskiego Iwona Makurat i Edyta Giermek-Jankowska (grupa początkująca) oraz Dariusz Majkowski (grupa zaawansowana). Popołudnia były poświęcone na wykłady i spotkania dotyczące historii, literatury i kultury Kaszub, a także na wyjazdy studyjne. Wykłady prowadzone były w języku kaszubskim. Uczestnicy letniej szkoły odwiedzili ważne dla tożsamości regionu miejsca i mieli okazję poznać wielu współczesnych animatorów życia kulturalnego i literackiego na Kaszubach. Przedsięwzięcie to miało na celu nie tylko wzmocnienie

13

kompetencji językowych w zakresie kaszubszczyzny, ale także przedstawienie kontekstu kulturowego, w jakim jest ona osadzona. Letnia szkoła zakończyła się egzaminem. Inicjatywa będzie kontynuowana w roku 2019.

XVII Dyktando Kaszubskie

Tegoroczne zmagania mistrzów słowa odbyły w Zespole Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego w Kolbudach. Celem dyktanda jest wdrażanie zasad pisowni języka kaszubskiego, rozpropagowanie formy pisanej języka kaszubskiego, jak również podnoszenie jego rangi. Teksty przygotowuje Centrum Języka i Kultury Kaszubskiej na Uniwersytecie Gdańskim. Dyktando jest organizowane przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Uczestnicy XVII dyktanda kaszubskiego zmierzali się z fragmentami bajek z "Bajarsza kaszubskiego" (dla młodszych) i fragmentami z tekstów wspomnieniowych nagrodzonych w konkursach literackich im. J. Drzeżdżona.

Handwritten signatures and marks in blue ink, including the number 14.

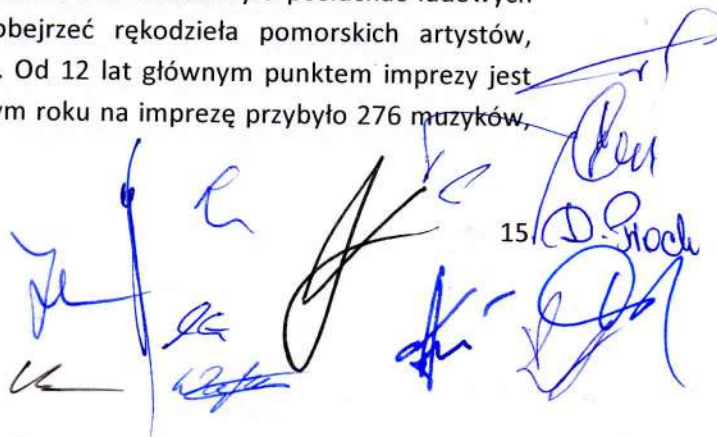
IV. DZIAŁANIA PODJĘTE W OBSZARZE KULTURY

XX Zjazd Kaszubów

XX Zjazd Kaszubów odbył się 7 lipca 2018 r. w Luzinie. Kilka tysięcy Kaszubów z najdalszych zakątków naszego regionu oraz zza oceanu świętowało zjednoczenie Kaszub w granicach jednego województwa. Głównym miejscem wydarzeń tegorocznego Zjazdu były obiekty Gminnego Ośrodka Sportu, Rekreacji i Turystyki w Luzinie oraz Szkoła Podstawowa nr 2 im. prof. Gerarda Labudy. Na boisku wydzielono osobną strefę, gdzie znajdowały dwie sceny oraz dziesiątki stoisk regionalnych z kaszubskimi wydawnictwami, wyrobami artystów ludowych oraz licznymi smakołykami lokalnej kuchni. Transscassubia tradycyjnie i w tym roku przywiozła większą część przybyłych gości do miejscowości organizatora Zjazdu. Uroczystości rozpoczęły się od mszy św. w parafialnym kościele pw. św. Wawrzyńca celebrowanej przez ks. biskupa Zbigniewa Zielińskiego, w obecności gospodarzy Zjazdu: Prezesa Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego prof. Edmunda Wittbrodta, Wójta Gminy Luzino Jarosława Wejera, współorganizatorów Marszałka Województwa Pomorskiego Mieczysława Struka i Starosty Wejherowskiego Gabrieli Lisius oraz specjalnych gości: Prezydenta RP Andrzeja Dudy, byłego premiera Jerzego Buzka oraz Wiceministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosława Sellina. Po mszy świętej Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej złożył kwiaty przy tablicy upamiętniającej „Marsz śmierci” oraz dokonał odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej profesorowi Gerardowi Labudzie, niezwykłemu Kaszubie, wybitnemu historykowi oraz mediewiście, który edukację rozpoczynał w Luzinie. Następnie nastąpiło uroczyste otwarcie XX Zjazdu Kaszubów. Po części oficjalnej zjazdowa scena rozbrzmiała wspaniałą kaszubską muzyką, zarówno tą tradycyjną jak i współczesną. Na binie wystąpili: Weronika Korthals, Ewelina Pobłocka, Kapela Ciupaga, Zespół Zgrywańce, Zespół Fucus, Black Biceps, Kaszubski Zespół Pieśni i tańca "Sierakowice". W czasie koncertów goście mieli możliwość zapoznania się z literaturą regionalną, zakupienia kaszubskich pamiątek, gadżetów, wydawnictw. Nie zabrakło również kaszubskich smakołyków tj. różnego rodzaju miodów czy pysznych ciast. Podczas wydarzenia odbyły się Mistrzostwa Świata Kaszubów w piłkę nożną, w których wzięły udział 22 drużyny, jak i również tradycyjnie Turniej Bałki Kaszubskiej.

XV Dzień Jedności Kaszubów

W dniu 18 marca 2018 r. w Kosakowie, Kaszubi obchodzili 780. rocznicę pierwszej pisemnej wzmianki o naszym regionie. Wydarzenie organizowane jest od 15 lat, co roku w innym zakątku regionu, na pamiątkę pierwszej pisemnej wzmianki o Kaszubach, pochodzącej z bulli papieża Grzegorza IX z 19 marca 1238 roku. Obchody zainaugurowano wspólną mszą świętą w kościele pw. św. Antoniego Padewskiego, a po której barwny korowód przemaszeraował do Centrum Edukacyjno-Sportowego w Kosakowie. Oprócz kibicowania przy biciu rekordu goście Dnia Jedności Kaszubów mieli możliwość zapoznania się z wystawami rękodzieła w ramach kiermaszu twórców ludowych oraz nabyć na stoiskach Kół Gospodyń Wiejskich pyszności kuchni kaszubskiej. Wydarzeniu towarzyszyły również liczne występy zespołów lokalnych. Przez cały dzień w Kosakowie można było posłuchać ludowych kapel, skosztować przysmaków kuchni regionalnej, obejrzeć rękodzieła pomorskich artystów, rzemieślników i hafciarzy czy zagrać w kaszubską bałkę. Od 12 lat głównym punktem imprezy jest bicie rekordu w jednoczesnej grze na akordeonach. W tym roku na imprezę przybyło 276 muzyków.

15.

którzy wykonali kaszubskie melodie oraz hymn kaszubski, pod batutą Pawła Nowaka. Główny dyrygent przygotował też wystawę swojej kolekcji akordeonów, na której zaprezentował kilkadziesiąt instrumentów pochodzących z różnych zakątków Europy oraz innych części świata.

IV Pelpliński Areopag „Dziedzictwo diecezji chełmińskiej na Pomorzu”

W dniach 24-25 lutego w Bibliotece Diecezjalnej w Pelplinie zebrali się przedstawiciele pomorskiego duchowieństwa z Biskupem Pelplińskim dr. Ryszardem Kasyną na czele, członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z prezesem prof. Edmundem Wittbrodtem oraz miłośnicy Pomorza z różnych stron tego regionu. Całodniową konferencję w Bibliotece Diecezjalnej w Pelplinie rozpoczął biskup Ryszard Kasyna. Hierarcha podkreślił wagę i aktualność wybranego tematu tegorocznego spotkania. Bp Kasyna zauważył, że zagadnienie miłości ojczyzny podjęła w ubiegłym roku Konferencja Episkopatu Polski wydając specjalny dokument pod nazwą: „Chrześcijański kształt patriotyzmu”. Przypomniał również, że pelplińskie sympozjum pozwala pogłębić rozumienie ojczyzny poprzez „umiłowanie rodzimej kultury, języka, tradycji, ale również ofiarne i solidarne dbanie kolejnych pokoleń o dobro wspólne”. Biskup dodał, że chrześcijańska perspektywa każe realizować patriotyzm „poprzez postawę służby, troski, ale również odpowiedzialności za potrzeby i losy konkretnego człowieka”. Wprowadzając w konferencję z ramienia współorganizatorów prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego prof. Edmund Wittbrodt zauważył, że silnie zakorzenieni na Pomorzu Kaszubi pielęgnują „dziedzictwo regionu, tożsamość narodową, a także edukację i kulturę”. „Pragniemy kulturowe wartości przenieść z przeszłości w przyszłość”, dodał mówca. Podkreślił, że miłość do ojczyzny to troska także innych regionów Pomorza, w tym Kociewia i Borów Tucholskich o polską tożsamość. Edmund Wittbrodt przypomniał, że w roku setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości „ogromnie ważne jest patrzeć na tę rocznicę przez małe i wielką ojczyznę”. Prelekcje i dyskusje odbywały się w trzech panelach. Na pierwszy z nich złożyły się wykłady: ks. prof. Mirosława Mroza o tożsamości religijnej i tożsamości narodowej, dr. Michała Kargula o pomorskich tożsamościach regionalnych jako formach nowoczesnego patriotyzmu. Drugi panel stanowiły prelekcje: ks. dr. hab. Wiesława Łużyńskiego o rodzinie jako społeczności pośredniej, ks. dr. Jarosława Lisica na temat wychowania do patriotyzmu w nauczaniu, abp. Sławoja Leszka Głodzia oraz Józefa Belgraua o edukacji regionalnej jako drodze do miłości małej ojczyzny. IV Areopag Pelpliński zamknęły wykłady: ks. dr. Ireneusza Smaglińskiego o miłości ojczyzny jako wspólnoty naturalnej w nauczaniu św. Jana Pawła II do Polaków, ks. dr. Wiesława Szucy o duszpasterzu i patriotcie sprzed stu lat ks. Alfonsie Szulcu oraz dr. Krzysztofa Kordy o legendarnym na Pomorzu ks. Józefie Wryczy. Każdorazowy Areopag Pelpliński organizuje Kuria Diecezjalna Pelplińska, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie oraz Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Uczestniczą w nim świeccy i duchowni zainteresowani szeroko rozumianą kulturą Pomorza.

Walne Plachandry

I Walne Plachandry, to zlot Kociewiaków i sympatyków Kociewia, który w sobotę 25 sierpnia odbył się w Piasecznie. Plachandry rozpoczęły się od uroczystej mszy w miejscowym kościele, po której licznie przybyli uczestnicy przeszli do studzienki z cudownym źródłem - na miejsce Maryjnych objawień w XIV w. Wśród gości wydarzenia byli samorządowcy z marszałkiem Mieczysławem Strukiem na czele

16

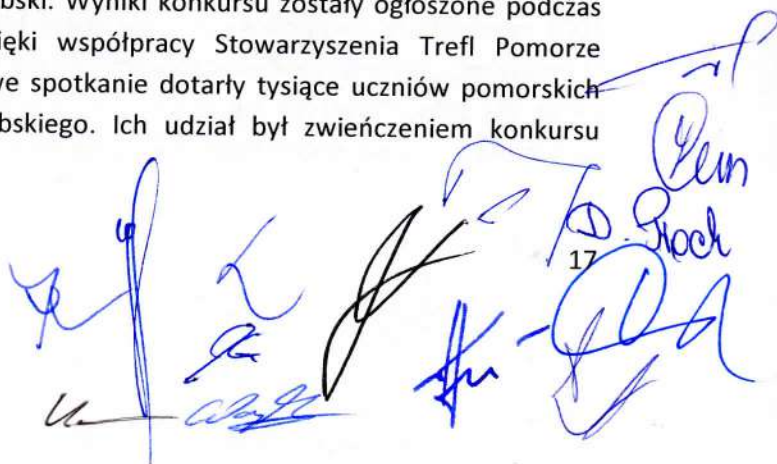
oraz wojewodą Dariuszem Drelichem, jak i również Prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, prof. Edmund Wittbrodt. Jednym z elementów spotkania było wręczenie nagród. Tytuł „Ambasadora Kociewia” trafił do Wojciecha Cejrowskiego, dziennikarza, podróżnika, publicysty. W kategorii grupowej wyróżniono Zespół Pieśni i Tańca Modraki z Pelplina. Tytuły „Perłki Kociewia” kapituła przyznała dwóm osobom: Izabeli Czogała z Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gd. oraz Patrykowi Podwojskiemu - muzykowi związanemu ze Zblewem. To organista katedry w Oliwie, inicjator i dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej na Kociewiu. Zlot Kociewiaków w Piasecznie to także pokazy dorobku KGW, regionalnego rękodzieła, konkursy, gry, zabawy oraz występy i koncerty.

Fischmarkt w Gdańsku

18 sierpnia Jarmark Dominikański opanowali rybacy kaszubscy, którzy przybyli na gdańską Ołowiankę naszymi tradycyjnymi łodziami, pomerankami. Zaraz obok Filharmonii Bałtyckiej stworzono historyczną wioskę rybacką, gdzie wędzono złapane w nocnym połowie ryby, tkano sieci, haftowano wzory kaszubskie czy mielono tabakę. Tam też można było dowiedzieć się od starszego pokolenia Kaszubów z Półwyspu ciekawostek związanych z życiem rybaków z Jastarni, Pucka, Władysławowa oraz okolic. Fischmarkt oficjalnie otworzył na scenie Marszałek Województwa Pomorskiego, Mieczysław Struk, który wraz z Mieczysławem Konkolem stanął na czele tradycyjnego przemarszu kaszubskiego do Gdańskiego Ratusza Miejskiego. Podczas Fischmarktu można było również wziąć udział w wielu warsztatach oraz konkursach organizowanych przy stanowiskach pomorskich muzeów. W ramach wydarzenia odbył się również Festiwal Piosenki Kaszubskiej, gdzie wystąpiły zespoły tj. Manijôcë, Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca Sierakowice oraz Fucus.

Inicjatywa Aktywne Kaszuby. Konkurs plastyczny pt. 100-lecie odzyskania niepodległości polski. Franciszek Kręcki – pomorski bohater Niepodległej

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie i Stowarzyszenie Trefl Pomorze w ramach wspólnej inicjatywy *Aktywne Kaszuby* zorganizowały po raz trzeci konkurs plastyczny dla dzieci uczących się języka kaszubskiego, którego głównym celem było poszerzanie wiedzy o małej ojczyźnie, jak również integracja dzieci i młodzieży interesującej się swoim regionem. Organizatorzy konkursu zwrócili szczególną uwagę na propagowanie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży, a także propagowanie zdrowego trybu życia, w szczególności aktywności fizycznej, stąd wyniki konkursu zostały ogłoszone podczas meczu drużyny Trefl Gdańsk z Cuprum Lubin w Ergo Arenie w Gdańsku. Tematyka konkursu dotyczyła 100-lecia odzyskania niepodległości Polski i Franciszka Kręckiego – pomorskiego bohatera Niepodległej. Konkurs został realizowany w ramach obchodów ogłoszonego przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie roku 2018 - Roku Franciszka Kręckiego. Trzecia edycja konkursu plastycznego skierowanego do dzieci uczących się języka kaszubskiego przerosła najsmielsze oczekiwania organizatorów. W ramach konkursu wpłynęło 806 prac z 221 szkół z terenu województwa pomorskiego, w których nauczany jest język kaszubski. Wyniki konkursu zostały ogłoszone podczas meczu siatkówki mężczyzn w Ergo Arenie. Dzięki współpracy Stowarzyszenia Trefl Pomorze i Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego na to meczowe spotkanie dotarły tysiące uczniów pomorskich szkół, którzy uczą się na co dzień języka kaszubskiego. Ich udział był zwieńczeniem konkursu

17

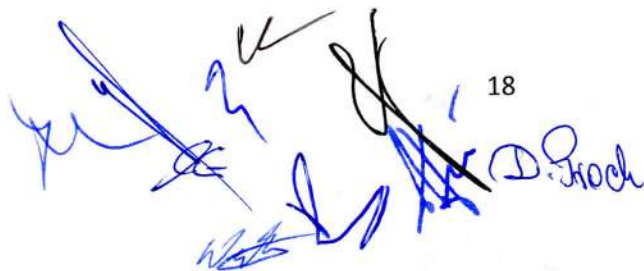
plastycznego w ramach inicjatywy *Aktywne Kaszuby*. Tego dnia do Ergo Areny przybyło ok. 7000 uczniów, którzy wspólnie z fanami wspierającymi gdański zespół stworzyli na trybunach znakomitą atmosferę i ustanowili nieosiągalny dla innych wynik – 8791 widzów na meczu siatkówki mężczyzn w Polsce.

Cykl edukacyjnych spotkań w ramach kampanii społecznej „Kaszubskie bajania”

W 2018 roku odbyły się spotkania edukacyjne w szkołach podstawowych, w przedszkolach, punktach przedszkolnych, domach dziecka, szpitalach i innych instytucjach zajmujących się dziećmi. Podczas spotkań dzieci poznały twórczość kaszubskich bajkopisarzy, zapoznały się z pięknymi regionalnymi obyczajami, poznały lepiej język kaszubski. Spotkania te prowadzili, członkowie ZKP, pracownicy Biura ZKP oraz studenci z KS Pomorania. W sumie przeprowadzono ok. 40 godzin lekcyjnych zajęć. Podczas spotkań dzieci otrzymywały płyty CD z kaszubskimi bajkami wydanymi w ramach Akademii Bajki Kaszubskiej.

Akademia Bajki Kaszubskiej 2018 r.

Stanowi kontynuację inicjatywy rozpoczętej przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w roku 2011. W ramach przedsięwzięcia zorganizowano liczne wydarzenia, których celem było promowanie czytelnictwa oraz języka kaszubskiego wśród najmłodszych, z wykorzystaniem literackiej spuścizny bajkopisarskiej. Promocja „czytania dzieciom po kaszubsku” skupiona była na ciekawych, barwnych i szeroko zakrojonych działaniach przygotowanych przede wszystkim z myślą o dzieciach, ale również o ich rodzicach, opiekunach i nauczycielach. W ramach kampanii w 2018 r. zrealizowano m.in. festyny rodzinne – po raz piąty odbyły się dwie edycje tej imprezy – czerwcową w Pucku oraz wrześniową w Kościerzynie, wydano 4000 egzemplarzy audiobooka z opowiadaniem o przygodach Macka, czytany w języku kaszubskim, zorganizowano spotkania z dziećmi w przedszkolach, szkołach, bibliotekach, szpitalach. Kampania obejmuje swoim zasięgiem całe województwo pomorskie. Spotkania dzięki zaangażowaniu członków ZKP odbywają się na terenie całych Kaszub. Na rodzinnych festynach w Pucku i Kościerzynie zaproszeni goście czytali kaszubskie bajki w ramach promocji wydanego audiobooka. Podczas tych imprez nie zabrakło występów dziecięcych zespołów regionalnych, ciekawych warsztatów dla najmłodszych, konkursów z nagrodami, stoisk twórców ludowych i kuchni regionalnej. W Kościerzynie zaprezentowały się dziecięce oraz młodzieżowe zespoły regionalne tj. *Mała Kościerzyna* i Zespół *Łubiańszcë Gzube* z Łubiany, bajki kaszubskie czytali sami autorzy: Janusz Mamelski i Roman Drzeżdżon oraz nauczycielka języka kaszubskiego, animatorka kultury Joanna Szroeder. Dzieci szczególnie upodobały sobie zajęcia zumbi, które prowadziła ze sceny Anna Cupa-Dziemińska wraz z swoimi podopiecznymi. Dzieci tańczyły przy muzyce skaszubionych wersji światowych przebojów. Na koniec wspaniałym występem uraczyła kościerską publiczność młoda utalentowana piosenkarka Marcelina Szroeder. Natomiast w Pucku wystąpiły również lokalne zespoły dziecięce i młodzieżowe. W ramach działalności akademii wydano 4000 egzemplarzy audiobooka z przygodami Macka – tytułowego bohatera opowiadań Janusza Mamelskiego, które to zgodnie z nową podstawą programową z 2017 r. zostały włączone do kanonu lektur dla dzieci uczących się języka kaszubskiego w szkole podstawowej. Do realizacji nagrań zaproszono pochodzącego z Kaszub Michała Bronka - aktora Teatru Muzycznego Roma w Warszawie

18

i Teatru Muzycznego w Poznaniu. Płyta została bezpłatnie przekazana do szkół podczas festynów, spotkań z dziećmi. Stanowi również doskonałą pomoc dydaktyczną dla nauczycieli języka kaszubskiego.

V Kulinarna Bitwa Regionalna

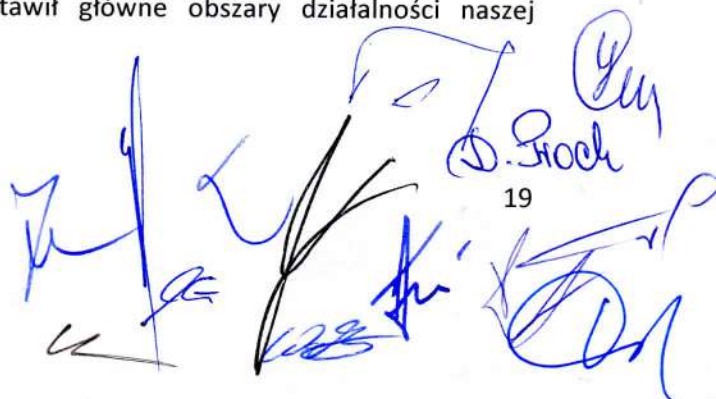
W 2014 roku światło dzienne ujrzała książka z najpopularniejszymi tradycyjnymi potrawami regionalnymi „Smaki Kaszub” Zyty Górnej. Zrzeszenie zorganizowało nietypową imprezę promującą publikację oraz regionalną kuchnię, w postaci kulinarnej bitwy oddziałów ZKP. Pierwsza Kulinarna bitwa oddziałów odbyła się 7 maja 2014 r. w restauracji Krzëwi Róg w Garczu. W kolejnych latach zwycięzca konkursu stawał się gospodarzem przyszłej edycji Bitwy Kulinarnej i byli nimi kolejno: Jastrzębia Góra, Hel, Jastarnia. Ubiegłoroczne kulinarne zmagania odbyły się w sobotę (3 marca) w Krokowej. Tym razem o tytuł Arcymistrza Kulinarnej Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego powalczyły zespoły z Wejherowa, Lipusza i Chwaszczyna. Głównym bohaterem konkursowych potraw był ziemniak, z którym najlepiej poradził sobie zespół reprezentujący Chwaszczyno. Rywalizacja w zmaganiach zorganizowanych przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie rozpoczęła się w samo południe, w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Krokowej. Organizatorzy zapewнили wszystkim zespołom produkty, z których miały wyczarować regionalne potrawy.

Kaszëbë Music Festiwal

Tegoroczna edycja Kaszëbë Music Festiwal odbyła się w ramach gdańskiego Fischmarktu, który miał miejsce 18 sierpnia na Ołowiance. Od południa na scenie królowały regionalne rytmy. Jako pierwszy wystąpił zespół Manijôcë, któremu liderował znany na Kaszubach gawędziarz - Rafał Potrykus. Następnie na scenie pojawił się Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca Sierakowice. Tancerze jak i kapela oczarowały publiczność swoimi występami. Na gdańskiej scenie Zespół niewątpliwie pełnił rolę kulturalnego ambasadora, sławiąc imię naszej kaszëbszczi Tatczëznë. Uczestnicy wydarzenia mieli również dwukrotną okazję posłuchania Orkiestry Dętej z Jastarni. Na zakończenie festiwalu wspaniałą ucztę muzyczną zafundowała nam grupa Fucus, działająca na rynku muzycznym już 15 lat. Muzycy wprowadzili uczestników festiwalu w magiczny świat Kaszub podszyty wpadającą w ucho irlandzką muzyką folkową.

Warsztaty regionalne Remusowa Kara

W dniach 5.04-8.04.2018 we Wdzydzach Kiszewskich odbył się cykliczny projekt, organizowany przez Klub Studencki Pomorania, warsztaty regionalne *Remusowa Kara*. Podczas organizowanych warsztatów młodzi ludzie mieli okazję lepiej poznać specyfikę języka kaszubskiego, zetknąć się z literaturą i muzyką kaszubską (dawną oraz współczesną), poznać ciekawe miejsca, a także spotkać ciekawych ludzi związanych z Kaszubami. Młodzież uczestniczyła w warsztatach prowadzonych przez Bożenę i Mirosława Ugowskich, Karolinę Keler oraz Katarzynę Główczewską, a także przez członków KS Pomorania. Drugiego dnia warsztatów młodzież spotkała się z Prezesem Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Edmundem Wittbrodtem, który przedstawił główne obszary działalności naszej organizacji oraz współpracy z KS Pomoranią.

19

Fundusz Stypendialny im. Izabeli Trojanowskiej

Decyzją Kapituły Funduszu Stypendialnego w 2018 r. stypendium otrzymała Aleksandra Dziecielska-Jasnoch z Czerska, nauczycielka języka kaszubskiego, redaktorka "Naji Ûczbë" edukacyjnego dodatku do miesięcznika „Pomerania”.

Zrzeszenie na 759 edycji Jarmarku św. Dominika

Wśród stoisk tegorocznego Jarmarku znajdowało się również stoisko Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. W ofercie znalazły się najnowsze książki i kaszubskie gadzety. Nasz namiot był usytuowany przed Domem Kaszubskim.

Wirtualne Kaszuby

Portal internetowy, którego celem jest upowszechnianie i propagowanie kaszubskiej kultury oraz używania języka kaszubskiego za pośrednictwem materiałów video. Projekt ma na celu nie tylko zebranie w jednym miejscu i promowanie wartościowych filmów dotyczących Kaszub, języka, kultury, które obecnie są rozproszone w Internecie, ma także zachęcić użytkowników sieci do dzielenia się swoimi materiałami kręconymi nie tylko kamerami, ale również telefonami, tabletami itp., gdyż w tym projekcie liczy się głównie pomysł i przekaz. Ważnym jest pokazanie czegoś ciekawego, pochwalenie małymi lokalnymi wydarzeniami, a więc spojrzenie na znany temat z innej strony, przy jednoczesnym zachowaniu głównego celu portalu, jakim jest promocja Kaszub i języka. Portal zawiera, oprócz nagrań amatorskich, również dokumentalne filmy krótkometrażowe na temat języka kaszubskiego, kultury, historii, geografii, życia codziennego oraz specjalnie przygotowane materiały edukacyjne, które służą zachowaniu, pielęgnacji i promowaniu języka. Twórcy prezentują głównie tematy związane ze swoimi stronami, które są oceniane pod względem merytorycznym i poddawane akceptacji. Na stronie znajduje się obecnie 138 filmów.

Kaszëbskô Gwiôzdzka

Tegoroczna edycja Kaszubskiej Gwiazdki odbyła się 20 stycznia w Kartuzach. Na początku bożonarodzeniowy repertuar zaprezentował zespół "Wesołe Ludki" z Kiełpina. W programie zespołu nie zabrakło również tradycyjnego zwyczaju kolędowania - kaszubskich gwizdzy. Następnie, wszystkie maluchy zostały zaproszone do nauki tańca kaszubskiego pod okiem członków Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca "Kaszuby" z Kartuz. Chwilę później mali uczestnicy Gwiôzdzki lukrowali i zdobili pierniczki. Efekt tej zabawy jednoznacznie wskazał, że fantazja dziecięca nie zna granic. W międzyczasie wszyscy razem zaśpiewali kolędy, zarówno po kaszubsku jak i po polsku. Do Centrum Kultury w Kartuzach zawitał również Gwiazdor z prezentami, a że wszystkie dzieci były grzeczne cały rok to każde z nich dostało upominek. Gdy paczki zostały rozdane, Gwiazdor z chęcią ustawiał się do zdjęć z dziećmi i ich opiekunami.

20

Kaszubskojęzyczna konstytucja RP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej została przetłumaczona na język kaszubski z inicjatywy Stowarzyszenia Otwarte Kaszuby. Tłumaczenia podjęła się Danuta Pioch, Wiceprezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Pierwsze egzemplarze tego wyjątkowego wydawnictwa zostały zaprezentowane w stulecie Niepodległości, dokładnie 11 listopada 2018 roku podczas obchodów tego święta w Gdańsku. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie promowało inicjatywę, a otrzymane egzemplarze konstytucji były rozdawane m.in. podczas Rady Naczelnej 17 listopada.

Współpraca z Kaszubskim Zespołem Parlamentarnym

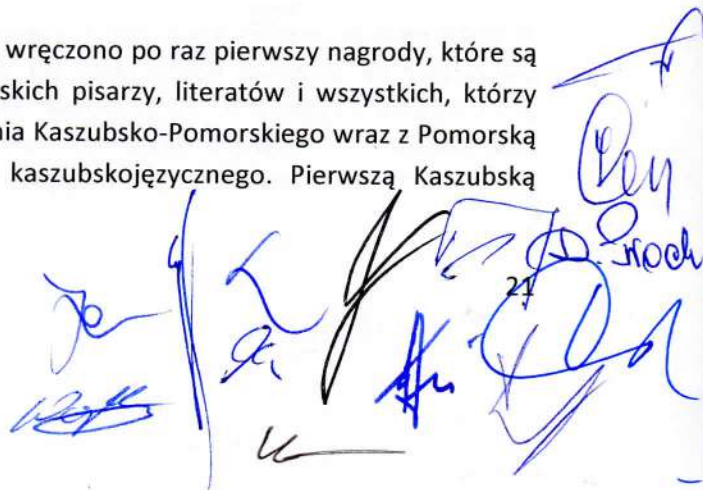
Zarząd Główny był i jest na bieżąco w kontakcie z przewodniczącym zespołu Senatorem Kazimierzem Kleiną, a w grudniu 2018 roku odbyło się w Domu Kaszubskim spotkanie przedstawicieli Zarządu Głównego z Kaszubskim Zespołem Parlamentarnym. Rozmawialiśmy m.in. o rozporządzeniu ministra edukacji, zgodnie z którym po przekroczeniu progowej liczby uczniów (nawet o jedną osobę), środki na nauczanie j. kaszubskiego znacząco spadają, co powoduje, że ma miejsce zniechęcanie uczniów do nauki j. kaszubskiego, aby ich liczba nie przekroczyła wartości progowej. Ponadto dyskusja dotyczyła również powołania przy Marszałku Województwa Pomorskiego rady ds. ochrony języka kaszubskiego, której zadaniem byłoby opracowanie strategii ochrony języka kaszubskiego, zadbanie, aby nowo budowana trasa ekspresowa S6 z Gdańska do Szczecina była nazwana oficjalnie „Trasą Kaszubską” oraz, aby znaki drogowe, stosowane w nazewnictwie, np. węzłów czy miejsc obsługi podróżnych były dwujęzyczne. Ostatnim punktem była kwestia przeprowadzania analizy pod względem celowości oraz stopnia wykorzystania przez pomorskie gminy otrzymanych środków z subwencji na nauczanie języka kaszubskiego.

Spektakl teatralny „Przygody Remusa”

26 stycznia w Teatrze Miejskim im. Witolda Gombrowicza w Gdyni odbyła się premiera spektaklu „Przygody Remusa” w reżyserii Krzysztofa Babickiego na podstawie książki Aleksandra Majkowskiego „Žěcé i przigòdë Remùsa”. Władze Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego wspólnie z Oddziałem Gdynińskim miały spory wkład w przygotowaniach do sztuki, prowadząc m.in. rozmowy w tej sprawie podczas spotkań z dyrektorem artystycznym teatru w Gdyni – Krzysztofem Babickim. Następnie za pomocą strony kaszubi.pl, czasopisma Pomerania, profilu FB oraz newslettera promowano sztukę wśród członków oraz sympatyków Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

Kaszubska nagroda literacka

W Centrum św. Jana w Gdańsku, 18 października 2018 r. wręczono po raz pierwszy nagrody, które są wyrazem uznania dla twórczej pracy i dokonań pomorskich pisarzy, literatów i wszystkich, którzy poświęcili się słowu pisanemu. Dzięki staraniom Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego wraz z Pomorską Nagrodą Literacką wręczano wyróżnienie dla twórcy kaszubskojęzycznego. Pierwszą Kaszubską

Handwritten signatures in blue ink, including the name Danuta Pioch.

Nagrodą Literacką kapituła nagrody pod przewodnictwem prof. Daniela Kalinowskiego uhonorowała Stanisława Janke za całokształt pracy literackiej, w uznaniu niezwykłego dorobku wieloletniej pracy twórczej na rzecz literatury i języka kaszubskiego.

V. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Podtrzymywanie oraz rozwijanie znajomości języka kaszubskiego odbywa się również poprzez wydawanie publikacji regionalnych.

Miesięcznik „Pomerania”

W roku 2018 ukazało się 11 numerów naszego miesięcznika społeczno-kulturalnego w nakładzie 13 200 egzemplarzy. Do „Pomeranii” dołączone zostały bezpłatne dodatki: 4 numery pisma literackiego „Stegna” (nakład 4 800 egz.), 10 numerów dodatku edukacyjnego „Najô Ûczba” (nakład 12 000 egz.), dofinansowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, dodatek ekologiczny poświęcony owadom drapieżnym, dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, oraz specjalny dodatek z okazji Zjazdu Kaszubów w Luzinie (nakład 8 000 egz.) autorstwa Anny Dunst, Iwony Joć oraz Damiana Chruła. Ten ostatni był nie tylko przewodnikiem dla uczestników Zjazdu, którzy dzięki niemu mogli dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy o Luzinie i atrakcjach imprezy, ale także wypromował „Pomeranię” wśród wielotysięcznej rzeszy „zjazdowiczów”.

Redakcja „Pomeranii” przygotowała w tym roku uroczystość wręczenia Skier Ormuzdowych – corocznych nagród przyznawanych osobom i instytucjom animującym pomorską kulturę. „Pomerania” była też patronem medialnym konkursu literackiego dla piszących po kaszubsku im. Jana Drzeżdżona, którego finał odbył się w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, Festiwalu Świątowych i Polskich Hitów po Kaszubsku w Lipnicy, Literackiego Konkursu „Twòrzić w rodny mòwie” i wielu innych ważnych wydarzeń. W roku 2018 r. dwukrotnie odbyły się spotkania dla piszących po kaszubsku (w tym roku we Władysławowie oraz w Gdyni). Ich podstawowym zadaniem jest poszerzenie grona współpracowników „Pomeranii”, skupienie wokół pisma zwłaszcza młodych autorów piszących w rodny mòwie oraz lepsze poznanie pracy poszczególnych oddziałów Zrzeszenia. W czasie spotkań ich uczestnicy słuchają rad znawców literatury i doświadczonych dziennikarzy oraz zajmują się zbieraniem materiałów i pisanem konkretnych artykułów. Poza tym w minionym roku odbyły się spotkania promujące „Pomeranię”, organizowane zwłaszcza we współpracy z poszczególnymi oddziałami ZKP lub szkołami.

Podręczniki do nauki języka kaszubskiego

W 2018 roku Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie otrzymało dofinansowanie z Ministerstwa Edukacji Narodowej na wydanie podręcznika do nauki języka kaszubskiego w szkołach podstawowych pt. *Kaszëbsczi Òdkrywca kl. IV* autorstwa Emilii Maszke oraz książki pomocniczej do nauki języka kaszubskiego pt. *Geografia Kaszub* dr. Jana Mordawskiego. ZKP zwróciło się do szkół, w których nauczany był język kaszubski z propozycją odpłatnego nabycia podręczników do nauki kaszubskiego:

22

T. Czerwińska, A. Pająk, L. Sorn, *Z kaszëbsczim w szkòle cz. I* (kmpł. ćwiczeń); Danuta Pioch, *Kaszëbë Zemìa i Lëdze cz. I*; Danuta Pioch, *Z kaszëbsczim w swiat*; T. Czerwińska, A. Pająk, L. Sorn, *Z kaszëbsczim w szkòle cz. II*; Jaromira Labuda, *Zdrój słowa*; Danuta Pioch, *Òjczëstò mòwa*; Felicja Baska-Borzyszkowska, Wojciech Mysz, *Jô w kaszëbsczì, Kaszëbskô w swiece cz. I, II, III*; E. Pryczkowskiej, J. Hewelt, *W janarowi krojnje*. Łącznie ZKP wydrukowało 3 100 podręczników, które rozdyskrebuowano w szkołach.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w 2018 roku wydało:

- 1) Geografia Kaszub, Jan Mordawski, Gdańsk 2018
- 2) Kaszëbsczì Òdkriwca, Emilia Maszke, Gdańsk 2018
- 3) Polsko-kaszubski słownik nazw fizjograficznych, red. Rada Języka Kaszubskiego, Gdańsk 2018
- 4) Knéga Lëczb. Księga Liczb w tłumaczeniu z oryginału o. prof. Adama Ryszarda Sikory z audiobookiem dostępnym internetowo, Gdańsk 2018
- 5) Gdańsk – baśniowa stolica Kaszub, Gdańsk 2018
- 6) Vademecum kaszubskie. Współczesna kultura kaszubska, prof. C. Obracht-Prondzyński, T. Fopke, K. Kulikowska, Gdańsk 2018
- 7) Wiërtzë starka dlô dzòtk, J. Trepczyk, Gdańsk 2018
- 8) Fiszki do nauki języka kaszubskiego „Kaszubski na co dzień”, Gdańsk 2018
- 9) Kaszëbskô Encyklopediô Tematicznô „Biologiô”, J. Nacel, M. Jeliński, Gdańsk 2018
- 10) W kròjnje kaszëbsczich brawãdów, red. B. Ugowska, Gdańsk 2018
- 11) Dr Franciszek Leon Kręcki — odkrywany bohater kaszubskiej drogi do niepodległości Polski, Gdańsk 2018
- 12) Kaszëbszczë nótë na akòrdiòn, oprac. Paweł Nowak, Gdańsk 2018
- 13) Teczka pomocy: Zwierzëta na zaklëtej stëgnie. Materiały do nauczania języka kaszubskiego, oprac. Ewa Andrzejewska, Gdańsk 2018
- 14) Biuletyn Rady Języka Kaszubskiego za 2018 rok, red. B. Ugowska, D. Kalinowski, Gdańsk 2018

Zorganizowane przez ZKP wydarzenia w ramach popularyzacji nowych publikacji regionalnych:

1. 15 lutego w Kaszubskim Liceum Ogólnokształcącym w Brusach odbyła się promocja podręcznika do nauki języka kaszubskiego w szkole ponadgimnazjalnej *Jô w Kaszëbsczì, Kaszëbskô w swiece cz. III* autorstwa Felicji Baska-Borzyszkowskiej, Wojciecha Mysza. Nową publikację zaprezentowała prof. Jowita Kęcińska-Kaczmarek.
2. 27 lutego w siedzibie Kolekcji historyczno-regionalnej Albina Makowskiego w Chojnicach odbyła się promocja publikacji „Z Kaszub do Austrii. Korespondencja literatów kaszubskich z Ferdinandem Neureiterem”.
3. 27 lutego odbyła się promocja publikacji „Z Kaszub do Austrii. Korespondencja literatów kaszubskich z Ferdinandem Neureiterem”. Spotkanie odbyło się w siedzibie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku w Filii Gdańskiej przy ul. Mariackiej.
4. 1 marca 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 43 im. wiceadm. Kazimierza Porębskiego w Gdyni odbyła się promocja książki pomocniczej do nauki języka kaszubskiego w szkole podstawowej,

Handwritten signatures and initials in blue ink, including names like 'Pioch', 'D. Pioch', and '23'.

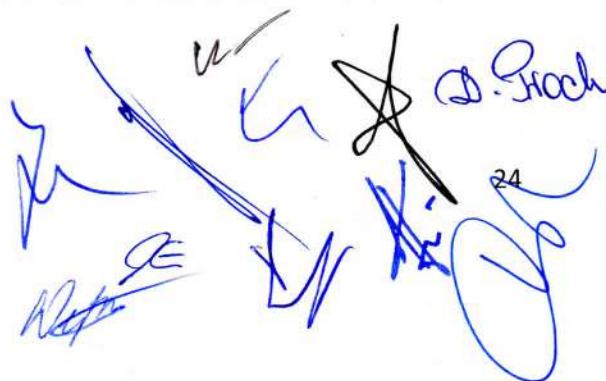
- gimnazjum oraz szkole ponadgimnazjalnej: *Atlas dziejów Pomorza i jego mieszkańców – Kaszubów* autorstwa dr. Jana Mordawskiego. Nową publikację zaprezentował prof. Tadeusz Palmowski .
5. 19 marca w Słupsku odbyła się promocja publikacji „Z Kaszub do Austrii. Korespondencja literatów kaszubskich z Ferdinandem Neureiterem”.
 6. 29 maja w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie odbyła się promocja publikacji *Vademecum. Literatura kaszubska A. i D. Kalinowskich*.
 7. 12 czerwca w Miejskim Domu Kultury w Rumi odbyło się spotkanie promujące zbiór felietonów pt. *Wùnder-waffë i jinszé fef-lotë* autorstwa Sławomira Formelli.
 8. 10 września w Bibliotece Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku w ramach cyklu „Bohaterowie małych ojczyzn” odbyła się promocja książki Ks. ppłk Józef Wrycza (1884–1961). *Biografia historyczna* autorstwa Krzysztofa Kordy.
 9. 28 września w Słupsku w ramach cyklu *Czytanie Kaszub - Czëtanié Kaszëb* odbyła się promocja książki „Rómka & Tómka przycwióńka” z udziałem jednego z autorów, Romana Drzeżdżona.
 10. 14 października w ramach Dni Kultury Kaszubskiej w Chojnicach odbyła się promocja publikacji „Księga Liczb”. Gościem specjalnym był tłumacz, ojciec prof. Adam Ryszard Sikora.
 11. 9 listopada w Słupsku w ramach cyklu *Czytanie Kaszub - Czëtanié Kaszëb* odbyła się promocja książki „Żużonka jak mrzónka” Stanisława Jankego.
 12. 4 grudnia w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie odbyła się promocja książek m.in. zbioru wierszy „Żużonka jak mrzónka” Stanisława Janke, laureata pierwszej Kaszubskiej Nagrody Literackiej.

Inicjatywy promujące czytanie

Stoiska sprzedaży książek kaszubskich i pomorskich

W 2018 roku Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie brało udział i organizowało stoiska podczas prawie 40 wydarzeń i uroczystości, a także podczas trwania całego Jarmarku Dominikańskiego w Gdańsku. Książki kaszubskie nabyć można było podczas: Kaszubskiej Gwiazdki w Kartuzach, uroczystości wręczenia Skier Ormuzdowych w Gdańsku; obrad Rady Naczelnej w Gdyni, Bitwy Kulinarnej w Krokowej, promocji książki J. Mordawskiego „Atlas Kaszubów” w Gdyni, Dnia Jedności Kaszubów w Kosakowie, Areopagu Peplińskiego, Toruńskich Targów Książki Regionalnej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, Święta Miasta Gdańska na Targu Węglowym w Gdańsku, Targów Książki Kaszubskiej i Pomorskiej w Kościerzynie, Zjazdu Kaszubów w Luzinie, inauguracji kampanii „Kaszubskie Bajania” w Pucku i Kościerzynie; organizacji wydarzenia Fischmarkt w Gdańsku na Ołowiance, Dyktanda Kaszubskiego w Kolbudach, promocji książki „Z Kaszub do Austrii” w Gdańsku i w Słupsku, konferencji metodycznej „Mòdrô lëtra” w Słupsku, konferencji naukowej pt. „Muzea w dydaktyce j. kaszubskiego” na UG w Gdańsku, poświęcenia nowego sztandaru Zarządu Głównego ZKP.

Oliwskie Święto Książki

Handwritten signatures in blue ink, including the name "D. Proch" and the number "24".

21 kwietnia w Oliwie odbyła się kolejna odsłona Oliwskiego Święta Książki. To cykliczna impreza z kiermaszem wydawnictw, warsztatami dla dzieci, wymianą książek, konkursem prozatorskim. Jednym z wystawców było Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie.

Gdańskie Targi Książki

W dniach 16-18 marca 2018 roku odbyły się Gdańskie Targi Książki. To pierwsza tak duża inicjatywa poświęcona literaturze na Pomorzu. Jej celem jest promocja czytelnictwa, literatury publikowanej w Polsce, a także okazja do konsolidacji środowiska literackiego i umożliwienia spotkania z nim mieszkańcom Trójmiasta i województwa pomorskiego. W 2018 roku Targi odwiedziło 13 tysięcy osób. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie miało swoje stoisko podczas tego wydarzenia razem z 70 innymi wystawcami.

Gryfy literackie

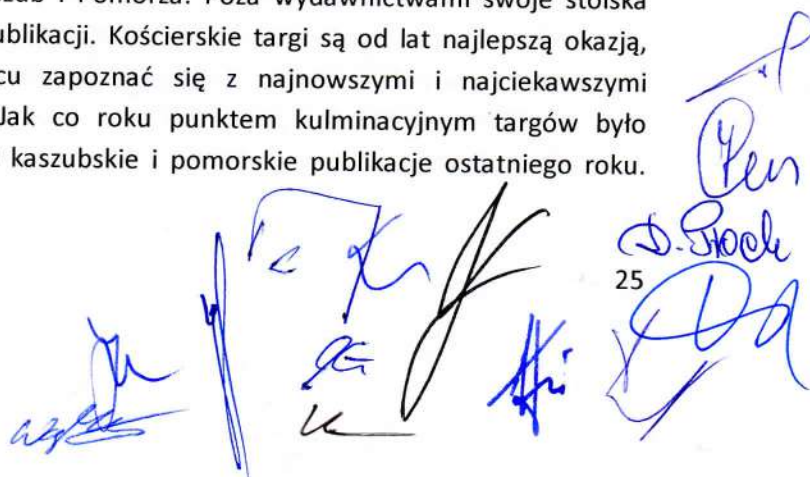
15 marca w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wejherowie odbyło się uroczyste wręczenie nagrody Gryf Literacki 2017. Była to już XII edycja tego prestiżowego konkursu literackiego, który organizowała Miejska Biblioteka Publiczna w Wejherowie. Patronat nad wydarzeniem objął prezydent Wejherowa Krzysztof Hildebrandt. Tegorocznym laureatem nagrody został Redaktor Edmund Szczesiak za książkę pt. "Drogą do nieba". Wyróżnienie Starosty Wejherowskiego za książkę w języku kaszubskim pt. "Rómka & Tómką przycywióńka" (felietyony wybrane) autorstwa Tomasza Fopki i Romana Drzeżdżona otrzymało Wydawnictwo Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

Cykl Czytanie Kaszub - Czëtanié Kaszëb

To nowy cykl spotkań autorskich organizowany w Słupsku m.in. przez Oddział ZKP, które były okazją do bliskiego spotkania z żywą kulturą Kaszub - przestrzenią łączącą Polskę z morzem w jej kulturowym aspekcie. Spotkania były także przestrzenią do dyskusji o złożonej problematyce tożsamości mieszkańców Kaszub i Pomorza. Forum literackie było również okazją do usłyszenia pięknego i żywego języka kaszubskiego, nazywanego często „melodią wiatru znad morza”. Spotkania prowadzone były zarówno w języku polskim, jak i kaszubskim. W spotkaniach promowane były książki i autorzy wydający w Wydawnictwie ZKP.

Targi Książki w Kościerzynie

7 lipca w Kościerzynie odbyły się XIX Targi Książki Kaszubskiej i Pomorskiej. Jest to największa impreza promująca publikacje w języku kaszubskim oraz książki o Kaszubach i Pomorzu. Głównym organizatorem imprezy jest Biblioteka Miejska im. ks. Konstantego Damrota w Kościerzynie. Jak co roku podczas Targów kościerski Rynek przepełniony był stoiskami, na których swoje publikacje prezentowali wydawcy z Kaszub i Pomorza. Poza wydawnictwami swoje stoiska miały również księgarnie oraz sami autorzy publikacji. Kościerskie targi są od lat najlepszą okazją, w ciągu całego roku, aby w jednym miejscu zapoznać się z najnowszymi i najciekawszymi publikacjami, dotyczącymi naszego regionu. Jak co roku punktem kulminacyjnym targów było ogłoszenie wyników w konkursie na najlepsze kaszubskie i pomorskie publikacje ostatniego roku.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including 'Pen', 'D. Stoch', and '25'.

Wyboru laureatów dokonała komisja konkursowa w składzie - prof. Tadeusz Linkner, prof. Kazimierz Nowosielski oraz Bogumiła Cirocka i Grzegorz Schramke. Głównym punktem wydarzenia było wręczenie nagród dla najlepszych publikacji ostatniego roku. Wyróżnienia przyznane są w dwóch kategoriach - wydawnictw literatury kaszubskiej oraz pomorskiej. Ze 108 zgłoszonych publikacji nagrodę główną „Remusową Karę” otrzymało pięć pozycji. W 2018 roku 7 wyróżnionych pozycji książkowych wydało Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie - wszystkie w Konkursie Literatury Kaszubskiej, w tym Nagrodę Główną – Remusową Karę. Oto one: Główna Nagroda: Literatura dziecięca dla Rómana Drzędzóna za: *Mariolka i ji przigòdë*, II miejsce: Translacja dla o. Adama Ryszarda Sikory OFM za: *Knéga Kapłańskô. Leviticus*, III miejsce: Publikacje edukacyjne dla Daniela Kalinowskiego i Adeli Kuik-Kalinowskiej za: *Literatura kaszubska. Kaszëbskô lëteratura*. Opracowania naukowe: dla Adeli Kuik-Kalinowskiej za opracowanie: *Z Kaszub do Austrii. Korespondencja literatów kaszubskich do Ferdinanda Neureitera*. Wyróżnienia: Proza w języku kaszubskim dla Słówka Fòrmellë za: *Wùnderwaffe i jinszé Fef-Lotë*, Publikacje edukacyjne dla Cezarego Obracht-Prondzyńskiego za: *Dylematy edukacyjne. Z Kaszubami i Pomorzem na pierwszym planie*, dla Jana Mordawskiego za: *Atlas dziejów Pomorza i jego mieszkańców - Kaszubów*.

VI. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ ORGANIZACYJNĄ

Komunikacja z członkami ZKP

Ważnym elementem przepływu informacji oraz sprawnej komunikacji była stała korespondencja z oddziałami terenowymi. Niemalże raz w miesiącu członkowie ZKP byli informowani o ważnych decyzjach władz naczelnych ZKP, a także o realizowanych przedsięwzięciach ogólnozrzeszeniowych. Co miesiąc członkowie ZKP otrzymywali także pocztą elektroniczną skrót najważniejszych informacji w postaci newslettera.

Wsparcie projektowe

Pracownicy Biura ZKP aktywnie wspierali władze zainteresowanych oddziałów ZKP, udzielając informacji i pomocy merytorycznej niezbędnych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie. W 2018 roku pomogli przy złożeniu i rozliczeniu 15 wniosków w 10 samorządach.

Dotacje Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

W 2018 r. udało się zrealizować projekty: Spotkania Teatralne „Zdradnio Tespisa”; Działalność bieżąca ZKP w 2018 r.; Działalność Rady Języka Kaszubskiego w 2018 r.; Organizacja konferencji i seminarium metodycznych dla nauczycieli języka kaszubskiego w 2018 r.; Warsztaty regionalne – „Remusowa Kara 2018”; Letnia szkoła języka kaszubskiego, kultury i historii Kaszub; Kaszebe Music Festiwal - V Festiwal Piosenki Kaszubskiej; Skarbnica Kaszubska – kaszubski portal edukacyjny; Język kaszubski w „Pomeranii” – wydawanie czasopisma ze stronami kaszubskojęzycznymi oraz dodatków

26

kaszubskojęzycznych „Najo Uczba” i „Stegna”; Spotkania piszących po kaszubsku; Skarbnica Kaszubska; Akademia Bajki Kaszubskiej w 2018 roku, Wydanie kaszubskojęzycznej ściennej mapy historyczno-kulturowej Województwa Pomorskiego; Wydanie Vademecum kaszubskiego - tom 5 Kultura kaszubska; Wydanie Księgi Liczb w języku kaszubskim; Wydanie polsko-kaszubskiego słownika nazw fizjograficznych; Wydanie książki dla dzieci wraz z audiobookiem pt. "Ukłódk dla dzotk" Trepczyka; Kaszëbsko Encyklopedio Tematicno; Teczka materiałów dla nauczania j. kaszubskiego. Ponadto Zrzeszenie otrzymało dofinansowanie na 2 projekty telewizyjne, realizowane we współpracy z Twoją Telewizją Morską: produkcja programu telewizyjnego „Słówka jidą w główka” oraz „Kleka” (łącznie 21 projektów).

Dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

W 2018 r. ZKP otrzymało dotacje w ramach programu „Kultura ludowa i tradycyjna” na realizację zadań pn. XVII Dyktando Kaszubskie – „Królewionka w Pałacu” i „Mistrz tradycji – malarstwo na szkło” oraz programu „Czasopisma” na realizację zadania pn. *Wydanie 5 numerów miesięcznika społeczno-kulturalnego „Pomerania” w 2018 roku.*

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie pozyskało również współfinansowanie na bazie projektów na wcześniej opisane inicjatywy z: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego (1 projekt), Urzędu Miasta w Gdańsku (1 projekt), Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1 projekt).

Zrzeszenie stworzyło, administrowało i zarządzało sześcioma stronami internetowymi. Główną stroną informacyjną organizacji jest portal Kaszubi.pl (ponad 200 tys. odsłon w 2018 roku) wraz z podstronami oddziałów ZKP. Utrzymujemy również starą wersję strony pod domeną zk-p.org. Nadal rozwijamy strony związane z realizowanymi projektami jak skarbnicakaszubska.pl (ponad 40 tys. odsłon) i akademiabajkikaszubskiej.pl (ponad 15 tys. odsłon), miesiecznikpomerania.pl (16 tys. odsłon), na której można znaleźć cyfrowe archiwalne numery oraz odsłuchać wybrane teksty pochodzące z miesięcznika i dodatku Stegna, WirtualneKaszuby.com (12 tys. odsłon).

Zrzeszenie powiększało swoją obecność w świecie portali społecznościowych. Na **kanale Zrzeszenia na portalu Youtube**, publikowane są krótkie materiały promocyjne oraz informacyjne własnej produkcji, prezentujące bieżącą działalność społeczno-kulturalną Zrzeszenia.

Ważnym elementem w promocji Zrzeszenia oraz jego działań w minionym roku jest **profil na portalu społecznościowym Facebook**. Portal promuje działania Zrzeszenia i przekazuje informacje w nieco odmiennej formie, bowiem jest nastawiony na szybką interakcję użytkownikami. Obecnie 9,9 tys. osób śledzi i komentuje lub poleca informacje ukazujące się na naszym koncie.

Wszystkie nasze strony i konta miały w 2018 roku blisko 460 tys. odsłon. Informacje o naszych działaniach docierają do coraz większej rzeszy internautów i dzięki temu Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie jest coraz bardziej rozpoznawalne, także poza granicami Pomorza. Za stworzenie, poprawki oraz bieżące administrowanie stron internetowych odpowiedzialni są pracownicy biura ZKP.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including 'D. Proch' and a date '27'.

IV Odpust Kaszubski na Świętej Górze Polanowskiej

IV Odpust Kaszubski odbył się w 16 czerwca na Świętej Górze Polanowskiej. W gronie około tysiąca pielgrzymów dominowali Kaszubi, m.in. z Kartuz, Wejherowa czy z Lęborka, ale była też 50-osobowa delegacja z gór. Stąd podczas Mszy górale podarowali Kaszubom figurę Matki Bożej Ludźmierskiej, a Kaszubi podarowali góralom figurkę Matki Bożej Sianowskiej. Mszy św. przewodniczył biskup diecezjalny Edward Dajczak. Przed Mszą św., zgodnie z kaszubską tradycją, obraźnicy i obraźniczki dokonali pokłonu obrazów.

XI Święto Dziękczynienia w Warszawie

3 czerwca w Świątyni Opatrzności Bożej odbyły Uroczystości XI Święta Dziękczynienia. Tegoroczne Święto Dziękczynienia przebiegało pod hasłem: DZIĘKUJEMY ZA NIEPODLEGŁOŚĆ. Święto było jedną z najważniejszych uroczystości, które odbywały się przez cały rok w związku z setną rocznicą odzyskania przez Polskę Niepodległości po 123 latach rozbiorowej niewoli. Członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego jak co roku brali udział w tym ważnym wydarzeniu.

Odstąpienie Pomnika Ofiar Zbrodni Pomorskiej

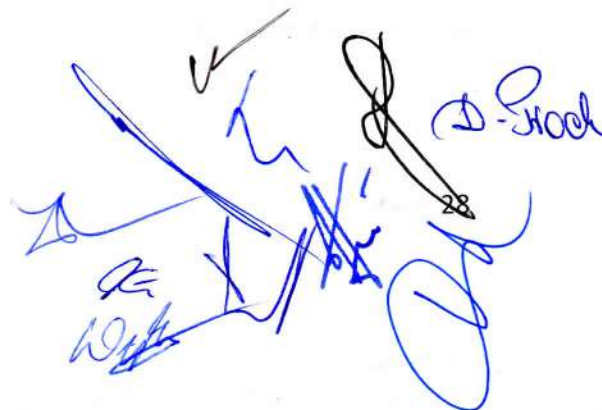
6 października w Toruniu odbyła się ceremonia odstąpienia i poświęcenia Pomnika Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939, symbolicznego miejsca pamięci o polskich cywilach, zamordowanych przez niemieckich okupantów w pierwszych miesiącach drugiej wojny światowej. Uroczystość ta została poprzedzona posiedzeniem Rady Naczelnej Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, zgromadzeniem radnych województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego oraz mszą w katedrze św. Janów.

„Mamy niepodległą”

„Mamy Niepodległą” to ogólnopolska akcja społeczna, polegająca na wysyłaniu do bliskich i znajomych bezpłatnych kartek okolicznościowych z okazji Narodowego Dnia Niepodległości. Jest ona inicjatywą, która została podjęta przez Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku w 2013 roku. Od tego czasu co roku w okresie święta Niepodległości każdy ma możliwość zdobycia darmowej pocztówki o grafice nawiązującej do Odzyskania Niepodległości – w tym roku to tekst depeszy notyfikującej odrodzenie Rzeczypospolitej, który specjalnie dla naszej organizacji został wydrukowany w kaszubskiej wersji językowej.

Minority SafePack

Minority SafePack to przełomowa inicjatywa, której celem było wprowadzenie wspólnych dla wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej standardów ochrony praw mniejszości narodowych, etnicznych i językowych. Podczas trwającej 12 miesięcy kampanii petycyjnej Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej Minority SafePack (MSPI) udało się zebrać wymagany milion podpisów. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie jak i działający przy nim klub studencki, Pomorania, również zaangażowały się w akcję zbierania podpisów, co miało już miejsce podczas organizowanej w Gdańsku trzeciej edycji Diversity Festival, którego hasłem przewodnim było: „Celebrating Pluralism”.

Handwritten signatures in blue ink, including a large signature and the name "D. Hoel".

Pomorskie Drogi do Niepodległej

Pomorskie Drogi do Niepodległej to konferencja naukowa, która zgłębiała tematykę sytuacji gospodarczo-politycznej naszego regionu na początku XX wieku jak i działań niepodległościowych Pomorzan. Podczas 2-dniowej konferencji prowadzącymi poszczególne sesje wykładów byli: Prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, prof. Edmund Wittbrodt, prezes Instytutu Kaszubskiego prof. Cezary Obracht-Prondzyński oraz założyciel i honorowy prezes Instytutu Kaszubskiego, prof. Józef Borzyszkowski. Wymienieni przedstawiciele Instytutu Kaszubskiego wygłosili również referaty pt. "Sprawa kaszubska w okresie zaborów" oraz "Ideal państwa polskiego - marzenia Pomorzan a rzeczywistość 1920 roku".

Oper'er Festival 2018

Klub Studencki Pomorania po raz kolejny promował kaszubskie tradycje, kulturę i język na jednej z największych w Europie imprez muzycznych - Oper'er Festival 2018. Po raz kolejny ZKP znalazło się w gronie 20 organizacji pozarządowych, które wspólnie stworzyły strefę NGO podczas Festiwalu Open'er w Gdyni.

Infrastruktura biurowa

Biuro ZKP wymieniło część sprzętu biurowego, stary sprzęt został zutylizowany. Bieżące naprawy w takcie roku psujących się składników Domu Kaszubskiego pozwalają zachować jego funkcjonalność.

Ciecz w Łączyńskiej Hucie

Opiekę na tym obiektem Zrzeszenia pełnią studenci z Klubu Studenckiego Pomorania.

Partnerzy Zrzeszenia

Utrzymywano i rozwijano współpracę z instytucjami partnerskimi, które wspierały finansowo Zrzeszenie przy realizacji działań statutowych. Wśród tych instytucji znajdują się: przedsiębiorstwa zrzeszone w Kaszubskim Związku Pracodawców, Bank PKO BP, BAT Materiały Budowlane, Techoserwis, DGT, TREFL S.A., Fundacja Grupy LOTOS S.A i inni.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including the name "D. Groch" and the number "29".

Podpisy Członków Zarządu Głównego Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego:

Edmund Wittbrodt		Tomasz Damaszk	
Łukasz Grzędzicki		Kazimierz Formela	
Michał Kargul		Józef Belgrau	
Danuta Pioch		Paweł Wajlonis	
Stanisław Kobus		Łukasz Richert	
Danuta Tocke		Lilianna Grosz	
Edmund Zmuda Trzebiatowski		Bożena Ugowska	
Radosław Kamiński			